

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Затверджено кафедрою
«13 »вересня 2021 р.

Завідувач кафедри
Житков О.А.

кафедра історії України та всесвітньої історії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Галузь знань: 01 «Освіта/ Педагогіка»

Спеціальність: 014 «Середня освіта (Географія)»

Освітня програма «Середня освіта (Географія та Історія)»

Робоча програма з курсу «**Методика викладання історії**» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Розробник: кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України та всесвітньої історії Вівсяна Інна Анатоліївна

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії України та всесвітньої історії Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Протокол від «13» вересня 2021 року № 1

В.о. завідувача кафедри історії України та всесвітньої історії

(д.і.н., доц. Житков О.А.)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 5	<i>Галузь знань:</i> 01 «Освіта/ Педагогіка»	<i>Форма навчання:</i> денна/заочна 7 семестр <i>Тип дисципліни:</i> нормативна
Загальна кількість годин: 150 .	<i>Спеціальність:</i> 014 «Середня освіта (Географія)»	<i>Лекції:</i> 34 год.
Тижневих годин: II семестр – 4 год.	<i>Освітня програма</i> «Середня освіта (Географія та Історія)	<i>Семінари:</i> 28 год.
	<i>Рівень вищої освіти:</i> перший (бакалаврський)	<i>Самостійна робота:</i> 88 год. Вид контролю: екзамен (7 семестр)

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів знань, вмінь і навичок, необхідних для самостійної роботи з викладання історії та організації освітнього процесу. Курс має сприяти розвитку методичної майстерності студентів, їх комунікабельності. Метою курсу також є підготовка викладача історії, який володіє теоретичними знаннями з методики викладання історії та інших суспільних дисциплін і навичками проведення сучасного заняття з історії, використовуючи сучасні технології навчання; забезпечити організацію у культурному і науковому просторі; формувати світоглядну свідомість історичного мислення, творчо підходити до навчального процесу; виховувати повагу до загальнолюдських цінностей, а також виховувати активні громадянські позиції; формувати у студентів навичок роботи з історичними та методичними джерелами.

Завдання:

- вивчення закономірностей навчання предметів суспільствознавчої галузі; методів та прийомів проведення заняття з історії; прийомів активізації розумової діяльності учнів, логічному мисленню на ґрунті історичного матеріалу;
- навчити прийомам самостійної роботи з історичними матеріалами;
- розкрити проблему єдності навчання і виховання;
- розвинути навички структурування та адаптування матеріалу для викладу;
- виробити вміння класифікувати і визначати поняття і категорії за різними параметрами – за ступенем узагальненості, за змістом та рівнем поінформованості, розподіляти матеріал за темами, виділяти наскрізні поняття курсу, формувати в учнів понятійну систему за рахунок включення відповідних груп-понять в уроки, а також планувати і проводити уроки за допомогою сучасних методів і технологій навчання;

- виробити навички самостійного вибору та реалізації адекватних завданням викладання методичних прийомів;
- побудити до творчого підходу в викладанні історії і використанні методів навчання історії.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- основні категорії та концепції методики викладання;
- основні критерії вибору методів та форм викладання й організації навчального процесу;
- критерії та форми контролю знань та оцінювання знань

вміти:

- організувати та провести навчальне заняття з урахуванням сучасних вимог методики викладання;
- обґрунтувати вибір методів, засобів та підходів викладання та організації навчальної діяльності у відповідності до навчальних завдань, особливостей аудиторії, навчального матеріалу;
- письмово викласти та обґрунтувати методичні матеріали щодо викладання курсу історії в окремому класі.

У процесі вивчення навчальної дисципліни мають бути сформовані компетентності:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність працювати в команді.

Фахові компетентності спеціальності

ФК11 – здатність вивчати психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності та

корекції освітньо-виховного процесу у середній школі, результатів конкретних педагогічних впливів, створювати сприятливий позитивний емоційний клімат на уроці, управляти учнівським колективом, комунікувати зі спільнотами, організувати комунікацію учнів, створювати рівноправне, справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціокультурних та економічних особливостей.

ФК12 – здатність планувати та конструювати процес навчання географії та історії в школі відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці, з врахуванням гігієнічних вимог, основних дидактичних принципів, вікових та індивідуальних особливостей учнів із застосуванням сучасних методик і освітніх технологій, у тому числі й інформаційних.

ФК13 - здатність використовувати методологію історії як науки, розкривати загальну структуру історичної науки на основі взаємозв'язку основних історичних процесів та постатей.

Програмні результати навчання відповідні компонентам освітньої програми:

ПРН1 – *знає та розуміє* теоретико-методологічні основи та історію розвитку географічної та історичної науки, зокрема, понятійно-термінологічний апарат, концепції, парадигми, теорії географії та історії й наукову періодизацію історичних процесів;

ПРН8 - *знає та розуміє* історичну термінологію й наукову періодизацію історичних процесів; основні концепції, теорії та етапи розвитку історичної науки.

ПРН9 - *знає та розуміє* історіографію для аналізу сучасних наукових дискусій із проблем вітчизняної та всесвітньої історії.

ПРН10 - *знає та розуміє* історичні особливості розвитку регіонів України, реалізовує краєзнавчий підхід на уроках географії та історії, у позакласній та позашкільній роботі з учнівською молоддю.

ПРН11 – *застосовує* базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії та історії, їхні теоретичні й емпіричні досягнення; *орієнтується* у світовому й національному географічному та історичному освітньо-науковому просторі; *опрацьовує* різні джерела інформації; вільно передає географічні та історичні ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами, в тому числі за допомогою інформаційних технологій;

ПРН13 – *встановлює* закономірності територіальної організації суспільного виробництва та населення, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах, в Україні та її регіонах; пояснює та аналізує суспільні явища, процеси й тенденції у державі та світі, концепцію сталого розвитку людства;

ПРН14 – *складає* різноманітні тематичні карти, застосовуючи різні графічні прийоми, *аналізує інформацію* за географічними та історичними картами, атласами та іншими картографічними творами; *застосовує* ГІС-технології в

обсязі, необхідному для роботи вчителя географії, історії та для вирішення задач, пов'язаних з просторово-розподіленою інформацією в середовищі ГІС;

ПРН15 – виконує польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, *інтерпретує* отримані результати досліджень, *застосовує* їх у професійній діяльності;

ПРН16 – виконує функціональні обов'язки вчителя географії, історії та класного керівника, педагогічно мислить, *аналізує* педагогічну дійсність, застосовує творчий підхід до педагогічної діяльності, моделює та розв'язує педагогічні ситуації, *планує* навчально-виховну роботу з дітьми, педагогами та батьками, *застосовує* індивідуальний підхід, *дотримується* педагогічного такту;

ПРН19 – планує та конструює процес навчання географії та історії в школі відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці, з урахуванням гігієнічних вимог, основних дидактичних принципів, вікових та індивідуальних особливостей учнів із застосуванням сучасних методик і освітніх технологій, у тому числі й інформаційних;

ПРН21 - Уміє орієнтуватися в науковій періодизації, порівнювати історичні процеси вітчизняної та всесвітньої історії, виявляти тенденції міжнародних відносин, пов'язані з геополітичними чинниками; працювати з джерелами інформації, інтегрувати їх зміст, визнавати й сприймати різноманітність критичного аналізу і оцінок історичних джерел;

ПРН25 – самостійно *організовує* процес навчання, *забезпечує* рівноправне, справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціокультурних та економічних особливостей, здійснює педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього го	у тому числі				
		л	п	лаб.	конс	с.р.		л	п	лаб	ко нс	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. УКРАЇНЬСЬКА ІСТОРИЧНА ОСВІТА: ТРАДИЦІЇ І СУЧАСНІСТЬ												
ТЕМА 1. Предмет і завдання навчальної дисципліни	5	2				3						
ТЕМА 2. Українська шкільна історична освіта: основні етапи становлення	11	4	2			5						
ТЕМА 3. Сучасні цілі та завдання шкільної історичної освіти	16	2	4			10						
ТЕМА 4. Мотивація до вивчення історії	16	2	2			12						
Змістовий модуль 2. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ												
ТЕМА 5. Форми організації освітнього процесу: традиції та інновації	18	4	4			10						
ТЕМА 6. Методи, прийоми і засоби навчання	18	4	4			10						
ТЕМА 7. Формування предметних компетентностей учнів	18	4	4			10						

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ТЕМА 8. Специфіка викладання історичного матеріалу за проблематикою	20	4	4			12						
ТЕМА 9. Контроль навчальних досягнень з історії	14	4	2			8						
ТЕМА 10. Позакласна та позашкільна робота з історії	14	4	2			8						
<u>Усього годин</u>	150	34	28			88						

4. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Змістовий модуль 1. УКРАЇНСЬКА ІСТОРИЧНА ОСВІТА: ТРАДИЦІЇ І СУЧАСНІСТЬ

ТЕМА 1. Предмет і завдання навчальної дисципліни

1. Предмет, завдання, методики викладання історії в середній школі.
2. Зв'язок дисципліни з педагогікою та психологією.

ТЕМА 2. Українська шкільна історична освіта: основні етапи становлення

1. Українська шкільна історична освіта: основні етапи становлення.
2. Трансформація змісту шкільних програм з історії.

ТЕМА 3. Сучасні цілі та завдання шкільної історичної освіти

1. Завдання сучасної шкільної історичної освіти. Методологічні виклики вивчення історії у контексті реалізації завдань Нової української школи
2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті.
3. Лінійний та концентричний підходи до структури шкільної історичної освіти.
4. Цивілізаційний, формаційний і стадіально-регіональний підходи до відбору змісту курсів.

ТЕМА 4. Мотивація до вивчення історії

1. Мотивація до навчання: внутрішні та зовнішні фактори
2. Пізнавальні інтереси учнів
3. Проблема диференційованого підходу до учнів
4. Особистісно-орієнтоване навчання історії

Змістовий модуль 2. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРИЇ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

ТЕМА 5. Форми організації навчального процесу: традиції та інновації

1. Поняття форм організації процесу навчання. Історичний аспект використання різних форм навчання.
2. Класифікація форм навчання. Форми навчальних і позакласних занять з історії.
3. Урок - основна форма організації процесу навчання. Типи уроків.
4. Навчання історії в інноваційних педагогічних системах.

ТЕМА 6. Методи, прийоми і засоби навчання

1. Поняття «метод», «прийом», «засіб». Класифікації методів навчання.
2. Прийоми і засоби навчання історії.
3. Наочність у викладанні історії. Наочно-образне мислення учнів різного віку в процесі формування історичних знань.

ТЕМА 7. Формування предметних компетентностей учнів

1. Компетентнісний підхід у сучасній історичній освіті.
2. Формування логічного та критичного мислення.
3. Історична освіта як чинник формування комунікативної компетентності.
4. Хронологічна компетентність та методика її формування.
5. Просторова компетенція й картографічні вміння та навички у шкільних курсах історії.
6. Формування аксіологічної компетентності.

ТЕМА 8. Специфіка викладання історичного матеріалу за проблематикою

1. Соціально-економічні питання історії.
2. Суспільно-політична проблематика шкільного курсу історії.
3. Методика реалізації культурологічного змісту в курсі історії. Моделі реалізації принципу полікультурності.
4. Використання етнологічного матеріалу у шкільному курсі історії.
5. Історико-краєзнавчий матеріал у шкільному курсі історії.

ТЕМА 9. Контроль навчальних досягнень з історії

1. Поточний контроль та оцінювання знань та вмінь учнів. Оптимальний набір балів по темі.
2. Методика тематичного контролю навчальних досягнень учнів з історії.

ТЕМА 10. Позакласна та позашкільна робота з історії

1. Місце позакласної роботи в системі історичної освіти.
2. Позаурочна робота з історії в сучасній школі. Історичні і суспільствознавчі гуртки, факультативи і клуби.
3. Позашкільна робота з історії.

5. ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Заняття 1

ТЕМА 2. Українська шкільна історична освіта: основні етапи становлення

1. Українська шкільна історична освіта у ХХ ст.: основні етапи становлення.
2. Новітні концепції національно-патріотичного виховання та історичної освіти в Україні.
3. Викладання історії у зарубіжній школі – доцільність використання готових моделей.

Заняття 2

ТЕМА 3. Сучасні цілі та завдання шкільної історичної освіти

1. Аналіз програми 2017 року (компетентнісний потенціал предмету, інтегровані, міжпредметні та предметні змістові лінії). Послідовність вивчення курсів.
2. Проблема якісного підручника з історії

Заняття 3

Лабораторна робота 1

Навчально-методичне та інформаційно-комунікаційне забезпечення шкільних курсів історії.

Форма проведення: робота в парах.

Заняття 4

ТЕМА 4. Мотивація до вивчення історії

Пізнавальні можливості учнів у вивченні історії та суспільних дисциплін.

1. Діагностика пізнавальних можливостей учнів.
2. Методика розвитку пізнавальних інтересів учнів у процесі вивчення історії.
3. Пізнавальні завдання. Проблема диференційованого підходу до учнів.

Заняття 5

ТЕМА 5. Форми організації навчального процесу: традиції та інновації

Урок - основна форма організації процесу навчання.

1. Типи уроків.
2. Підготовка вчителя до уроку: вибір типу та форми проведення.
3. Інноваційні процеси у створенні сучасного уроку.

Заняття 6

Лабораторна робота 2

Аналіз використання методів, прийомів і засобів навчання на конкретному уроці історії.

Форма проведення: відвідання уроку історії або перегляд відеозапису.
Аналіз уроку проводиться за однією з двох запропонованих схем.

Заняття 7

ТЕМА 6. Методи, прийоми і засоби навчання

1. Засоби навчання: традиційні та сучасні інформаційні технології.
2. Класифікація наочних засобів.
3. Методика роботи з умовно-графічною наочністю.
4. Використання сучасних технічних засобів навчання на уроках історії.

Заняття 8

Лабораторна робота 3

Робота з електронними атласами, підручниками, посібниками, базами даних та іншими ППЗ під час навчання історії

1. Використання електронних атласів для навчання історії.
2. Застосування електронних підручників і посібників.
3. Електронні бази даних з історії (енциклопедії, каталоги, колекції, бібліотеки, словники) та їх функціональне призначення.
4. Додаткові електронні педагогічні програмні засоби (ППЗ): дослідницькі (моделювання, експериментування), творчі (художні проекти), рекомендаційні (керівництва, програми), інформаційні (тексти, малюнки), інструментарні (технічні і графічні програми).

Заняття 9

ТЕМА 7. Формування предметних компетентностей учнів

Методичні проблеми уроку з історії

1. Робота над формуванням історичних понять.
2. Робота з історичними джерелами.
3. Використання фольклору, художньої літератури, матеріалів ЗМІ, пам'яток мистецтва.

Заняття 10

Лабораторна робота 4

Формування критичного мислення учнів засобами медіаосвіти

Форма проведення: робота в групах над створенням та аналізом медіа текстів.

Заняття 11

ТЕМА 8. Специфіка викладання історичного матеріалу за проблематикою

Технологія проблемного навчання при вивченні концептуальних тем в історії

(Практичне заняття в парах)

Заняття 12

1. Вивчення персоналій та їх ролі в суспільно-політичному житті.
2. Методика реалізації культурологічного змісту в курсі історії.

Заняття 13

ТЕМА 9. Контроль навчальних досягнень з історії

Складання тестових та творчих завдань

(практична робота в парах)

Заняття 14

ТЕМА 10. Позакласна робота з історії

(рекомендована форма заняття – дискусія)

1. Домашні завдання в навчальній діяльності учня. Оригінальні способи перевірки домашнього завдання.
2. Зміст позакласної роботи з історії.
3. Проектна діяльність учнів.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

(завдання для самостійного опрацювання частини програмового матеріалу навчальної дисципліни)

ТЕМА 1. Предмет і завдання навчальної дисципліни

Складіть логічну схему «Між предметні зв'язки методики викладання історії»

ТЕМА 2. Українська шкільна історична освіта: основні етапи становлення

1. Особливості вивчення історії у різних країнах (порівняльний аналіз). Значення зарубіжного досвіду для розвитку вітчизняної методичної науки.
2. Гарантування свободи педагогічної діяльності вчителя.

ТЕМА 3. Сучасні цілі та завдання шкільної історичної освіти

1. Суб'єктивний фактор у змісті шкільної історії.
2. Концепція нового підручника з історії.
 1. Роль учителя у формуванні особистості школяра засобами суспільствознавчих дисциплін.
 2. Практика реалізації компетентнісного підходу.

ТЕМА 4. Мотивація до вивчення історії

1. Засоби формування в учнів позитивної мотивації навчальної активності при вивченні суспільних явищ.
2. Стимуляція пізнавального інтересу до уроку історії як метод навчання.
3. Багатоперспективність як засіб у навчанні шкільного курсу історії.

ТЕМА 5. Форми організації навчального процесу: традиції та інновації

1. Навчання історії в інноваційних педагогічних системах.

ТЕМА 6. Методи, прийоми і засоби навчання

1. Методика роботи з умовно-графічною наочністю.

2. Використання сучасних технічних засобів навчання на уроках історії.
3. Персональний веб-сайт як методичний інструмент в роботі вчителя історії.

ТЕМА 7. Формування предметних компетентностей учнів

1. Компетентнісний підхід у сучасній історичній освіті.

ТЕМА 8. Специфіка викладання історичного матеріалу за проблематикою

1. Використання етнологічного матеріалу у шкільному курсі історії.
2. Проблема об'єктивності у висвітленні національних відносин.

ТЕМА 9. Контроль навчальних досягнень з історії

1. Методика конструювання тестових завдань з використанням візуальних історичних джерел.
2. Проблема поєднання системи оцінювання навчальних досягнень з компетентнісно-орієнтованим навчанням історії.

ТЕМА 10. Позакласна та позашкільна робота з історії

Позакласна робота з обдарованими учнями (Історичні олімпіади. Історичні турніри. Мала Академія наук)

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

ІНДЗ виконують студенти за бажанням як додатковий варіант самостійної роботи.

Варіант А. Студент готує наукову статтю до збірника обсягом 5-6 сторінок на тему, пов'язану з програмою курсу. Вимоги – загальні до наукових публікацій. Тема та зміст статті має бути попередньо узгоджена з викладачем.

Варіант Б. Студент готує методичний проект – авторську програму курсу за вибором з історії або інших суспільних дисциплін, власну концепцію підручника, вчительського блогу тощо.

Виконання ІНДЗ оцінюється до 20 балів.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни застосовуються наступні **методи навчання**:

За типом пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; проблемного викладу; дослідницький; відповідно до логіки пізнання: аналітичний; індуктивний; дедуктивний.

За основними етапами процесу: формування знань; формування умінь і навичок; застосування знань; узагальнення; закріплення; перевірка.

За системним підходом: стимулювання та мотивація; контроль та

самоконтроль.

За джерелами знань: словесні – розповідь, пояснення, лекція; наочні – демонстрація, ілюстрація.

За рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний; частково-пошуковий; дослідницький; метод проблемного викладання.

9. КРИТЕРІЇ ВИСТАВЛЕННЯ БАЛІВ.

Поточний контроль

Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до модулів) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажання підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті.

При вивченні навчальної дисципліни здійснюється:

- Оцінювання активності і знань студентів на семінарських заняттях (поточне оцінювання): розгорнуті та стислі усні відповіді, доповіді, виступи в дискусіях, виконання поточних письмових робіт за змістом семінарських занять, експрес-контроль у вигляді тестів тощо.
- Узагальнююче оцінювання знань студентами програмового матеріалу змістових модулів (лекційного курсу, семінарських занять, питань самостійного опрацювання) при написанні відповідних модульних контрольних робіт.

Критеріями оцінки є:

Усні відповіді:

- Повнота розкриття питання;
- Логіка викладу, цілісність, системність відповіді, культура мови;
- Самостійність суджень студента і творчість мислення, його теоретичний рівень;
- Використання основної та додаткової літератури;
- Аналітичні узагальнення, вміння робити порівняльний аналіз;
- Рівень сформованості здатності вирішувати комунікативні завдання, визначені в робочій навчальній програмі (організація дискусії із проблемного питання, вміння давати стислі й місткі відповіді опонентам у дискусії, аргументовано захищати свою концепцію і висновки, підводити висновки за результатами дискусії);

Виконання письмових завдань: логічність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальний бал за виступ з питань певної теми на семінарському занятті – **4 бали:**

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить аргументи, робить посилання на потрібну літературу. Обов'язковим є ознайомлення з додатковою літературою, її опрацювання і використання під

	час розкриття питання. Студент робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує. Доповідь проілюстрована прикладами.
3	Студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, коментарем теоретичного матеріалу. Не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей.
2	Студент засвоїв матеріал на рівні переказування, відтворює вивчене не завжди логічно, з помилками. Робить доповнення до розкриття питань теми.
1	Студент невпевнено переказує матеріал, не завжди вправно ілюструючи його. Під час відповіді потребує допомоги, допускає помилки. Робить вагоме доповнення до розкриття одного з питань теми.

Види завдань самостійної роботи:

- складання логічних схем, таблиць;
- самостійне вивчення окремих тем і написання конспектів;
- складання тез доповіді, рецензій на методичні статті, есе, власних варіантів методичних рекомендацій

Виконання самостійної роботи сумарно – **до 20 балів**.

Підсумковий (семестровий) контроль

Підсумковою формою контролю з дисципліни «Методика викладання історії» є екзамен. На іспиті письмові відповіді студента оцінюються: до 10 балів за кожне з теоретичних питань та до 20 балів за практичне завдання.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Національна доктрина розвитку освіти у XXI столітті // Освіта України. – 2001. – № 29.
2. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів. 5—9 класи. Історія України. Всесвітня історія. – К., 2017.
3. Державний стандарт базової середньої освіти (2020)
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
4. Баханов К.О. Інноваційні системи, технології та моделі навчання історії в школі. Монографія. - Запоріжжя: Просвіта, 2000. – 159 с.
5. Баханов К.О. Навчання історії в школі під кутом зору компетентнісного підходу : посібник для вчителя / К.О. Баханов .- Х. : Основа , 2012 .- 127с.
6. Баханов К.О. Організація особистісно орієнтованого навчання. Порадник молодого вчителя історії. – Бердянськ, 2007. – 161 с.
7. Баханов К.О. Сучасна шкільна історична освіта: інноваційні аспекти: Монографія. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, ЛТД», 2005. – 384 с.
8. Баханов К.О., Ницета В. Життєтворчі проекти в навчанні історії України. Посібник для вчителів. – Бердянськ, 2007. – 136 с.
9. Галлагер К. Викладання історії в контексті сприяння демократичним цінностям і терпимості: Посібник для вчителів. – К.: Право, 1998. – 46 с.
10. Гирич Ігор. Історія України нового часу в сучасній шкільній освіті. – К.: ВД «Стилос», 2009. – 64 с.

11. Горохівський П. І. Методика викладання історії: Курс лекцій для студентів денної та заочної форм навчання. / П.І. Горохівський. – Умань : ПП Жовтий О.О, 2013. – 294 с.
12. Данилова О., Манако В., Манако Д. Мультимедіа власноруч: текст, графіка, аудіо, анімація, відео. – К., 2006.
13. Десятов Д.Л. Вивчення геноцидів у шкільному курсі історії : методичний аспект / Д.Л. Десятов .- Х. : Основа , 2014 .- 111с. .-(Б-ка журналу "Історія та правознавство"; вип.12(132))
14. Десятов Д.Л. Методика розвитку історичного мислення засобами наочності. - Харків, 2008. - 141 с.
15. Десятов Д.Л. Використання мережевих технологій у навчанні історії / Д.Л. Десятов .- Х. : Основа , 2013 .- 111с. .-(Б-ка журналу "Історія та правознавство"; вип.3(111))
16. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Навч. посібник. – К., 2004.
17. Концептуальні засади сучасної шкільної історичної освіти. Збірник документів і наукових праць / За ред. К.О.Баханова. Бердянськ: БДПУ, 2007. – 272 с.
18. Кузнецова В.В. Сучасний урок: основні вимоги та класифікація. – Рівне, 2008.
19. Курилів В. Методика викладання історії. – Львів-Торонто, 2003.
20. Мокрогуз О. П. Інноваційні технології на уроках історії : навч.-метод. посіб. - Х. : Основа : Тріада+, 2007. - 191 с.
21. Подобєд О.А. Історія України. 5, 7 класи: Нестандартні уроки. – Х.: Ранок, 2008. - 160 с.
22. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання.: Наук.-мет. посібник. – К., 2004.
23. Пометун О., Фрейман Г. Методика навчання історії в школі. – К., 2009.
24. Чорна М.І. Метод проектів на уроці історії. – Х.: Ранок, 2011. – 160 с.
25. Шляхи реалізації концептуальних засад НУШ при вивченні історії у закладі загальної середньої освіти: матеріали всеукраїнської науковопрактичної конференції, м. Тернопіль, 16–17 жовтня 2020 р. Тернопіль: Видавництво ТНПУ, 2020. 82 с.
26. Яковенко Г.Г. Методика навчання історії: Навчально-методичний посібник. Харків, 2017.

11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Онлайн-ресурси

<http://osvita.ua/school/> - офіційний сайт МОН про новини в середній освіті, програми, розробки уроків

http://osvitanet.com.ua/index.php?page_id=115 – навчально-методичний сайт для вчителів, студентів

<https://www.historyua.com> – методичний сайт «Історія в школі» для вчителів

<http://vchitel.info/konspekti-urokiv/istoriya-ukrainu/> - конспекти уроків

<http://school.xvatit.com/> - сайт «Гіпермаркет знань». Уроки історії онлайн, методичні розробки.

<http://shkola.ostriv.in.ua/list/code-B65BB05F26/attr-15006C12727> - сайт «Острів знань». Розробки уроків, факультативів, методичні рекомендації учителям.